

Biotoop en habitat, wat maakt het verschil?

De verwachting dat de soort in Limburg op meerdere plaatsen zou voorkomen is tot nu toe niet uitgekomen. Blijkbaar stelt hij eisen aan het leefmilieu waaraan in Limburg niet gemakkelijk voldaan kan worden.

In het Wijffelterbroek leeft hij in een gemengd loofbos op een zandige bodem met kwel. Op de natte plaatsen is dit bos voornamelijk begroeid met elzen, met lokaal ondergroei van Moeraszegge. De Grofgestreepte glimslak komt voor op de hogere ruggen in dit bos, onder hazelaar en berk, met een spaarzame ondergroei van varens. Daar wordt hij aangetroffen op de bodem, onder dood hout en tussen halfvergaan strooisel.

Wellicht dat de leeftijd van het bos een doorslaggevende rol speelt. De Grofgestreepte glimslak wordt in Brabant namelijk alleen aangetroffen in bossen ouder dan 50 jaar (Boesveld, 2005). Deze bossen worden onder andere gekenmerkt door een goed ontwikkelde bodem en humuslaag die vocht goed vasthouden. De Grofgestreepte glimslak leeft niet in de natste delen van de bossen, maar heeft blijkbaar wel baat bij de hoge luchtvochtigheid die er heerst.

De Midden- en Noord-Limburgse bossen zijn veelal voormalige geriefhout bossen, die periodiek ontdaan werden van al het

opgaande hout. Als luchtvochtigheid een doorslaggevende factor is voor het voorkomen van de Grofgestreepte glimslak, zou daarmee het niet voorkomen van de soort elders in Limburg verklaard kunnen worden. Het Wijffelterbroek ligt vlak bij een aantal andere plaatsen in Brabant waar de soort voorkomt en kan relatief gemakkelijk opnieuw gekoloniseerd zijn.

Bronnen

BOESVELD, A. (2005): Inventarisatie van de landslakken van Noord-Brabant. Stichting European Invertebrate Survey – Nederland.

KOBIALKA, H. & K. BECKMANN (2005): *Zonitoides excavatus* (Alder, 1830) neu für Nordrhein-Westfalen (Gastropoda: Gastrodonta). – Malakologische Abhandlungen 23: 97-107.

STICHTING ANEMOON. *Zonitoides excavatus* (Alder, 1830) Grofgestreepte glimslak. Ligging van autochtoon waargenomen exemplaren van *Zonitoides excavatus* (Grofgestreepte glimslak). www.anemoon.org (Geraadpleegd maart 2013).

Adres van de auteur:

biostekel@gmail.com

Naaktslakken die zich voeden met paddenstoelen in Israël en Nederland

Henk K. Mienis

Slugs feeding on mushrooms in Israel and the Netherlands

Summary: Several cases of slugs feeding on mushrooms in Israel and the Netherlands are reported and enumerated.

Jaargetijden in Israël

De meeste inwoners van Israël verdelen het jaar in vier jaargetijden: lente, zomer, herfst en winter, net zoals de Nederlanders dat doen. Maar eigenlijk heeft men in Israël met slechts twee jaargetijden te maken: een droge en een natte periode. De droge periode duurt ongeveer van april tot oktober, terwijl het in de overige maanden kan gaan regenen. Ik gebruik met opzet de term: 'kan gaan regenen', want soms vallen de eerste regenbuitjes inderdaad in oktober (en zo nu en dan al in september), maar het komt ook vaak voor dat er tot ver in decem-

Fig. 1. Een Levantijnse akkerslak voedt zich met de Gewone beurszwam.
Foto: Dana Mienis.

ber geen noemenswaardige regen valt.

Gedurende de droge periode zijn de huisjesslakken in estivatie, dat wil zeggen: ze houden een zomerslaap. Een uitzondering daarop vormen de naaktslakken. Zij blijven 's nachts eigenlijk steeds actief, terwijl ze overdag in een vochtige schuilplaats zitten (een afvoerput, een composthoop, enz.). Met de komst van de regenperiode worden niet alleen ook alle andere slakken weer actief, maar begint de hele natuur die afhankelijk is van regenval weer tot leven te komen. De velden worden weer groen en in een heel korte periode beginnen alle eenjarige planten weer te bloeien. Na de eerste hevige slagregens verschijnen plotseling ook de eerste paddenstoelen.

Paddenstoelen en naaktslakken in Israël...

Zodra de eerste paddenstoelen verschijnen, krijgen heel veel Israëlers de kriebels om naar eetbare soorten te gaan zoeken. Onder mijn familieleden heb ik ook dergelijke liefhebbers die in de omgeving van onze woonplaats kibboets Netzer Sereni vooral op zoek gaan naar de Gewone beurszwam *Volvopluteus gloiocephalus* (oude naam: *Volvariella speciosa* var. *gloiocephala*), die bijna overal aangetroffen kan worden maar vooral op akkers voorkomt, en de Paarse schijnridder *Lepista nuda* die meestal in de buurt van Cypressen *Cupressus sempervirens* groeit.

In december 2012 hadden we zo'n weekeinde waarin de regen zo nu en dan met bakken uit de hemel viel. Onafhankelijk van

elkaar kwamen twee van mijn reeds lang volwassen kinderen terug met een paddenstoel waarop een naaktslak druk bezig was om de lamellen rondom de steel te verorberen (fig. 1). In beide gevallen ging het om een Levantijnse akkerslak *Deroce- ras berytensis* (Bourguignat, 1852) die zich te goed deed aan een Gewone beurszwam.

Dit was niet de eerste keer dat ik deze combinatie van Levantijnse akkerslak en Gewone beurszwam tegenkwam, want al eerder heb ik zo'n combinatie beschreven die werd aangetroffen in een avocado-boomgaard tussen kibboets Netzer Sereni en Moshav Yashresh (Mienis & Mienis, 1993). Zeer waarschijnlijk eten deze naaktslakken dikwijls van dit soort paddenstoel, want heel veel exemplaren van de Gewone beurszwam vertonen regelmatig dergelijke vraatsporen.

Ook andere Israëliëse naaktslakken schijnen niet afkerig te zijn van een paddenstoel. Zo deed een Lichte aardslak *Limac- us flavus* (Linnaeus, 1758) zich te goed aan een Compostchampignonparasol *Leucoagaricus meleagris* (oude naam: *Agaricus placomyces* var. *meleagris*), die inderdaad op een composthoop in mijn tuin groeide (Mienis, 2006). Ook hier werden de lamellen rondom de steel door deze naaktslak geconsumeerd. Op hetzelfde exemplaar werd ook een huisjes- slak aangetroffen: de invasieve, exotische Amerikaanse glim- slak *Zonitoides arboreus* (Say, 1816), maar die deed zich te goed aan de steel van de paddenstoel.

...en in Nederland

In Nederland heb ik ook vaak paddenstoelen aangetroffen die door slakken waren bezocht, maar slechts in een paar gevallen kwam ik daarbij ook de dader tegen. Op 16 september 1998 trof ik een grote Rafelige parasolzwam (oude naam: Dijkpara- solzwam) *Macrolepiota excoriata* aan op het voormalige tracé van de stoomtram Kwadijk-Edam, nabij de Purmerringvaart ter hoogte van Edam, waaraan een Gewone wegslak *Arion rufus* (Linnaeus, 1758) zich te goed deed (Mienis, 1999). Op

20 september 2001 werden zelfs diverse Gewone wegslak- ken op Rafelige parasolzwammen aangetroffen in de berm van de Hoornse Jaagweg tussen Oosthuizen en Beets, terwijl op 17 september 2001 Gewone wegslakken werden gestoord in hun maaltijd van de Reuzenbovist *Langermannia gigantea* in het Hemmeland nabij Monnickendam (Mienis, 2001).

Waarschijnlijk voeden nog meer naaktslakken zich met pad- denstoelen. Sommige soorten schijnen daar zelfs in gespecia- liseerd te zijn zoals de Tere aardslak *Malacolimax tenellus* (Müller, 1774) en de Bruine wegslak *Arion subfuscus* (Drapar- naud, 1805), soorten die ook in Nederland voorkomen (Fröm- ming, 1954; Falkner, 1990).

Dankzegging

Mijn dank gaat uit naar Dana Mienis voor het maken van de foto.

Bronnen

- FALKNER, G. (199): Binnenmollusken. In R. Fechter & G. Falkner (Red.): Weichtiere. Europäische Meeres- und Bin- nenmollusken. – Mosaik-Verlag, München: pp. 112-273.
- FRÖMMING, E. (1954): Biologie der mitteleuropäischen Land- gastropoden. – Duncker & Humblot, Berlin; 404 pp.
- MIENIS, H.K. (1999): *Arion rufus* voedt zich met de Dijkpara- solzwam. – De Kreukel 35(2): 19.
- MIENIS, H.K. (2001): Paddestoelen op het menu van de Weg- slak. – De Kreukel 37(9-10): 146.
- MIENIS, H.K. (2006): Terrestrial gastropods feeding on the mushroom *Agaricus placomyces* var. *meleagris* in Israel. – Triton 14: 36.
- MIENIS, H.K. & D. MIENIS, (1993): *Deroce- ras berytensis* feeding on the mushroom *Volvariella speciosa* var. *gloio- cephalo*. – The Papustyla, 7(4): 8-9.

Adres van de auteur:
mienis@netzer.org.il

Een tweede verslag over de weekdierfauna van de kustbatterij bij Durgerdam

Henk K. Mienis

A second report about the mollusc fauna of the coastal gun battery near Durgerdam

Summary. In the autumn of 2012 a second survey of the mollusc fauna of the coastal gun battery near Durgerdam, province of North-Holland, the Netherlands was carried out. This resulted in the discovery of ten additional species not found before on the so-called Lighthouse Island. This brings the number of molluscs living on this former military installation to 38: 28 terrestrial and 10 aquatic molluscs.

Inleiding

Onlangs heb ik een voorlopig overzicht gepubliceerd betreffende de weekdier- fauna van de kustbatterij, ook wel Vuurtoren-eiland genoemd, bij Durgerdam (Mienis, 2012). Daarin werden de vondsten van 21 terrestrische en slechts 7 aquatische soorten gerapporteerd.

Op 21 oktober 2012 werd mij nogmaals de gelegenheid gegeven om dit voor- malige verdedigingswerk behorende tot de 'Stelling van Amsterdam' op de aanwezigheid van mollusken te onderzoeken. Naast de meeste soorten die in de herfst van 2011 werden gevonden kon de lijst van weekdieren met tien soorten worden aangevuld: zeven terrestrische en drie aquatische slakken.

Fig. 1. Het vijvertje met Moerashyacinth.
Foto: Henk Mienis.